

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Українська інженерно-педагогічна академія

В тезах розглянуто основні сучасні причини виникнення кризи на вітчизняних підприємствах. Також запропоновано шляхи найпростішого та достатньо економного процесу попередження та подолання цих криз.

Ключові слова: криза, антикризове управління, антикризові заходи, циклічність процесів, чинники середовища.

В економіці України термін “криза” набув поширення в якості постійного механізму, на який можна «списати» більшість помилок в управлінні. Саме небажання керівництва підприємств розуміти сутність криз та основні принципи їх розвитку формують більшість проблем в життєдіяльності підприємства. Тому пропонуємо декілька напрямків оцінки чинників середовища та заходів щодо запобігання кризі.

Перше, що повинен розуміти керівник підприємства – це дію концепції циклічності розвитку економічних систем. Як погодні зміни в різні періоди року, присутні прогнозовані циклічні коливання сукупного попиту та пропозиції, стабільної та нестабільної діяльності поставників, з чого витікає коливання обсягів виробництва та доходу.

Тобто, для ефективної діяльності керівництву слід аналітично визначити амплітуду та період даних коливань, заздалегідь плануючи діяльність у відповідності з ними. Це захистить підприємство від неочікуваного спаду виробництва, недостатніх матеріальних або фінансових надходжень. Оскільки цей метод досить елементарний, він рідко привертає увагу виробника.

Друга умова кризи підприємства – відсутність постійної антикризової команди або спеціаліста-аналітика. Відсутність в підприємств «вільних» коштів проковує формувати команду антикризового управління лише при

наявній кризі, в супереч логіці попередження проблем. Тому в більшості випадків до такої команди потрапляють недостатньо підготовані працівники, в яких відсутня потрібна інформаційна база та проекти рішень. Виходячи з цього, кадровим службам підприємства разом з керівництвом вищого рівня слід заздалегідь підібрати відповідних працівників, надати їм час та доступ до інформації, що дозволить швидко реагувати не тільки на наявну, але й на кризу, що тільки формується; формувати гнучку антикризову програму.

Теоретичні питання та методичні аспекти визначення змісту антикризової програми, тобто оптимального переліку антикризових заходів та послідовності їх реалізації, належать до найменш розроблених, базується в більшості випадків лише на досвіді самого підприємства.

На наш погляд, формування антикризової програми має базуватися на дотриманні зазначених нижче принципів:

- принцип орієнтації на проблеми, які потребують свого розв'язання, а не на зовнішні ознаки їх прояву;
- принцип забезпечення відповідності антикризової програми наявними та можливими до залучення ресурсами підприємства з утворенням гнучкої багатоваріантності пропозицій;
- принцип відповідності часовим обмеженням антикризового процесу;
- принцип максимізації результативності антикризових заходів в комплексі з оптимізацією співвідношення результативності антикризових заходів та ризику їх реалізації.

Дотримання наведених прийомів, підходів та принципів дозволить не тільки прогнозувати появу невідворотних криз, але й запобігати їх негативному впливу на діяльність підприємства.